

Nr 314.

Av herrar Häckner och Gustafson i Göteborg, om rätt för de landsfiskaler, som från den 1 oktober 1941 överfördes å indragnings- och övergångsstat, att erhålla gottgörelse för till statsverket indragna sportler, m. m.

I samband med 1941 års omorganisation av landsfiskalstjänsterna beslöts överförande av ett trettiotal övertaliga landsfiskaler å indragningsstat. Samtidigt indrogos till statsverket dessa befattningshavare tidigare tillkommande sportler i tjänsten utan att gottgörelse härför lämnades. Sistnämnda beslut blev senare föremål för rättslig prövning, varvid domstolarna förklarade att regeringsbeslutet i fråga icke strede mot för dessa befattningshavare gällande avlöningvillkor av den 14 juni 1917 (SFS 1917: 472) eller mot regeringsformen.

Emellertid beslöts vid 1945 års riksdag i anledning av kungl. propositionen nr 382 att överföra å indragnings- och övergångsstat ett visst antal häradsskrivare. Även dessa voro i likhet med landsfiskalerna underkastade nyssnämnda avlöningvillkor den 14 juni 1917 men i motsats till vad fallet var med landsfiskalerna 1941 föreslog nu Kungl. Maj:t att berörda häradsskrivare skulle erhålla gottgörelse för indragning av sportler efter vissa i propositionen angivna grunder.

Bland annat i anledning av sistnämnda förhållande gjorde vissa landsfiskaler å indragningsstat i skrivelse den 10 april 1949, som härvid fogas som bilaga A, hos Kungl. Maj:t en underdånig hemställan att till förnyad prövning måtte upptagas frågan om gottgörelse för indragna sportler till de landsfiskaler, som 1941 överfördes å indragnings- och övergångsstat. Kungl. Maj:t fann av icke angivna skäl ej anledning bifalla framställningen.

Anledningen till att domstolarna icke kunde bifalla vissa landsfiskalers å indragningsstat yrkande om ersättning för indragna sportler var den, att i avlöningvillkoren den 14 juni 1917 intagits den bestämmelsen att »den, som tillträder ny avlöningsstat (d. v. s. avlöningsstat från och med den 1 januari 1918) skall vara skyldig underkasta sig, efter Kungl. Maj:ts bestämmande, upphörande av eller minskning i extra inkomster, som kunna åtfölja tjänstebefattning eller utgå för bestyr i sammanhang därmed».

Det förhållande att 1917 gemensamma avlöningvillkor fastställdes för såväl landsfiskaler som häradsskrivare synes oss hava avsett och i sig innebära, att ifrågakommande avlöningvillkor även skola tillämpas lika för båda befattningshavaregrupperna. Eftersom domstolarna fastställt att lands-

fiskaler å indragningsstat sakna juridisk rätt till gottgörelse för de indragna sportlerna måste detta innebära att även häradskskrivarha saknade sådan rätt. Då Kungl. Maj:t 1945 ändrade sin mening och tillerkände häradskskrivarha gottgörelse för sportelindragningen synes oss, med hänsyn till vad ovan anförts om att 1917 års avlöningvillkor rörande sportler avsetts att gälla för båda befattningsgrupperna, att ändringen i Kungl. Maj:ts inställning skall tillämpas även å landsfiskalerna. Det synes orimligt tänka sig att staten anställer tvenne befattningshavaregrupper på grundval av exakt lika avlöningvillkor men samtidigt skulle vara berättigad att vid tillämpning av avlöningvillkoren fastställa en sak för ena gruppen och något helt annat för den andra gruppen. Så kunna ju icke heller befattningshavarna i fråga själva hava tänkt sig sin anställning i statens tjänst. Den i avlöningvillkoren här ovan återgivna ordalydelsen »efter Kungl. Maj:ts bestämmande» kan icke rimligen heller tolkas så att Kungl. Maj:t är berättigad att lämna olika föreskrifter om nu omförmälda gottgörelse för de båda tjänstemannagrupperna. I detta sammanhang tillåta vi oss erinra om att icke vid någon tidigare omorganisation gottgörelse förvägrats befattningshavare för till statsverket indragna sportler och hänvisa härom till bilaga A.

Med stöd av vad ovan blivit anført hemställes,

att riksdagen måtte besluta

att landsfiskaler, som från den 1 oktober 1941 överfördes å indragnings- och övergångsstat, skola åga åtnjuta gottgörelse för till statsverket indragna sportler efter samma grunder som 1945 bestämdes för häradskskrivare å indragnings- och övergångsstat,

att denna gottgörelse skall utgå från den 1 oktober 1941,

att i den mån befattningshavare avlidit ersättningen skall utgå till hans änka eller barn,

att uppdraga åt Kungl. Maj:t att skyndsamt låta fastställa den gottgörelse som i respektive fall skall utgå samt

att gottgörelse som kommer att utbetalas retroaktivt i beskattningshänseende skall beskattas såsom om den åtnjutits det år den avser.

Stockholm den 26 januari 1951.

Yngve Häckner.

Sven Gustafson
i Göteborg.

Bilaga A.

Till Konungen.

I samband med 1941 års omorganisation av landsfiskalsdistrikten har Eders Kungl. Maj:t genom beslut den 19 juli 1941 överfört ett trettiotal övertaliga landsfiskaler å indragnings- och övergångsstat med åtnjutande av i sagda beslut närmare angivna löneförmåner. Samtidigt indrogs till statsverket av ifrågavarande landsfiskaler tidigare åtnjutna sportler i tjänsten utan att därvid någon gottgörelse lämnades befattningshavarna.

Frågan om dylik gottgörelse var under omorganisationsarbetet på tal och saken omnämnes i kungl. prop. nr 219/1940 under rubriken »Övergången till den nya landsfiskalsorganisationen.». Dåvarande departementschefen anförde sålunda å sidan 85 följande: »De nämnda ämbetsverken hava förordat att frågan om övergångsbestämmelserna göres till föremål för fortsatt utredning. Härtill vill jag ansluta mig. Denna fortsatta utredning torde då även böra omfatta frågorna om tillfällig avlöningsförstärkning eller andra löneförmåner åt personal, som under övergångsåren eljest skulle komma i ogynnsammare ställning ur ekonomisk synpunkt eftersom dessa frågor nära sammanhänger med den förstnämnda.» I den slutliga kungl. prop. inflöt emellertid intet förslag i det av departementschefen omnämnda hänseendet, vilket hade till följd att vi icke erhöles vare sig löneförbättring eller annan gottgörelse för de till kronan indragna sportlerna. Vad vi i anslutning till det anförda vilja särskilt framhålla är, att gottgörelse för sportelindragningen således av departementschefen i princip erkändes och var påtänkt.

Genom Sveriges statstjänstemannanämnd gjorde vi år 1947 hos Eders Kungl. Maj:t en underdånig hemställan om gottgörelse i nu berörda avseende. Efter det Kungl. statskontoret avgivit utlåtande fann Eders Kungl. Maj:t dock att framställningen för det dåvarande icke kunde bifallas. Först därefter tilläto vi oss i samförstånd med vår riksorganisation, Föreningen Sveriges Landsfiskaler, hänskjuta till domstol frågan om vi över huvud taget ägde juridisk rätt till vederlag för sportlerna. Högsta domstolen har genom dom den 5 sistlidne januari funnit att indragning till kronan av ifrågavarande sportler utan vederlag står i överensstämmelse med stadgandena i kungl. kungörelsen den 14 juni 1917 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från 1918 års början fastställda avlöningsförmåner för landsstaten. Det härvid åsyftade avlöningsvillkoret är att landsfiskal, som tillträtt från 1918 års början gällande lönestat, vore pliktig att »efter Kungl. Maj:ts prövning» underkasta sig upphörandet av eller minskning i extra inkomster som kunde åtfölja tjänstebefattningen eller utgå för bestyr i samband därmed (Sv. F. S. 1917: 472). Högsta domstolens ifrågavarande dom torde vara så att fatta att avgörandet om sportelersättning av riksdagen lagts i Eders Kungl. Maj:ts hand. Om Eders Kungl. Maj:t därför funne anledning besluta om sådan gottgörelse skulle den komma att utgå.

Sedan Eders Kungl. Maj:ts ovannämnda beslut 1942 gavs har åtskilligt förekommit, som gör att vi finna oss böra hos Eders Kungl. Maj:t i underdånighet anhålla att frågan om vederlag åt landsfiskaler å indragnings- och övergångsstat upptages till förnyad prövning. Till stöd för denna vår begäran åberopa vi följande.

Vi hänvisa först till närlagda bilaga, som innehåller en sammanfattning

av huru frågan om vederlag vid sportelindragning blivit av riksdagen avgjord under sistförflutna fyrtio år. Som framgår av denna redogörelse synes sportelkompensation vid nyreglering av lön hava varit regelbundet iakttagen sedan 1909 såväl beträffande befattningshavare som kvarstått i tjänstgöring som ock för befattningshavare, vilka såsom varande övertaliga överförts å indragningsstat, respektive övergångsstat, dock med det enda för oss kända undantag, som vi själva, trettio landsfiskaler, 1941 utgjorde.

Efter 1941 års lönereglering för landsfiskaler har kompensationsprincipen godkänts och tillämpats för häradshövdingar, lantbruksingenjörer, häradsskrivare och distriktslantmätare, varvid kompenstation beviljats jämväl häradsskrivare och distriktslantmätare å indragningsstat och övergångsstat. Härvid vilja vi understryka att 1917 års avlöningsvillkor för landsstaten (1917: 472) var gällande för häradsskrivare lika väl som för landsfiskalerna. Även häradsskrivare voro således pliktiga att »efter Kungl. Maj:ts prövning» finna sig i fullständig sportelindragning utan vederlag och saknade enligt vad Högsta domstolens dom nu visar juridisk rätt till vederlaget, om Eders Kungl. Maj:t funnit sådant icke böra utgivas.

Det är riktigt att för vissa tjänstemannagrupper gällt avlöningsvillkor, som icke varit så extremt avfattade som 1917 års lönevillkor för landsfiskaler och häradsskrivare och att kronan således icke mot alla befattningshavare kunnat göra gällande skyldighet att finna sig i sportelindragning utan vederlag. Kvar står emellertid att vi samtliga, som i omförmälda hänseende fått röna olika behandling, oavsett ämbetsverk dock äro eller varit tjänstemän hos samma stat och arbetsgivare med samma skyldigheter och ansvar, även om de respektive avlöningsvillkoren varit olika utformade. Det vill därav synes som om humanitära och moraliska skäl tala för att staten behandlar alla sina tjänare lika och icke förvägrar enbart ett obetydligt antal landsfiskaler den rätt eller den förmån, som staten under en tid av fyrtio år synes hava lämnat och tillförsäkrat många hundra, kanske tusentalet andra befattningshavare. Exemplet med häradsskrivare visar att icke ens enahanda avlöningsvillkor ansetts böra föranleda frångående av den regelbundet iakttagna vederlagsprincipen. Men ej heller när det gällde landsfiskalskåren som helhet har för övrigt skyldigheten att avstå sportlerna utan gottgörelse upprätthållits, ity att de i tjänst kvarstående landsfiskalerna gottgjordes för sportlerna genom placering i en efter 1940/1941 års ekonomiska förhållanden förmånlig lönegrad, som inkluderade sportlerna. Icke heller synes vara av befattningshavarna orimligt begärt, att staten såsom landets främsta rättsvårdare och garant för rättvis behandling i sitt förhållande till egna tjänare verkar för humanitet och vad som bör kunna kallas en enkel rättvisa.

Under den ovan omnämnda rättsliga prövningen av landsfiskalernas eventuella rätt till sportelvederlag förklarade kronans ombud beträffande anledningen till den olika behandlingen av landsfiskaler och häradsskrivare att »man med hänsyn till befarade svårigheter vid den nya uppboordsreformens genomförande önskade undanröja den friktionsanledning, som kunde tänkas uppkomma om sportelersättning icke komme att utgå till häradsskrivare». »Det vore vidare att märka att uppboordsreformen innebar en fullständig omläggning av häradsskrivarens åligganden med väsentligt mera kvalificerade arbetsuppgifter än tidigare, då de jämförelsevis enkla göromålen ofta till mycket stor del utfördes av häradsskrivarnas biträden.

Samtidigt härmed genomfördes en löne reglering, som i allmänhet innebar en väsentlig nedsättning av befattningshavarnas sammanlagda inkomster. Dessa förändringar i fråga om göromål och inkomstläge voro för häradsskrivarnas del av en helt annan storleksordning än beträffande landsfiskalerna.» Beträffande denna motivering synes kunna invändas att de framhållna befarade svårigheterna vid upp börsreformens genomförande måhända kunde tänkas när det gällde de i tjänst kvarstående häradsskrivarna men de kunna uppenbarligen icke haft någon betydelse beträffande de häradsskrivare, som överfördes å indragningsstat, ty de sistnämnda såsom för framtiden stående helt utom den nya organisationen kunde tydligen icke vålla några olägenheter. I detta avseende voro häradsskrivarna å indragningsstat i exakt samma ställning som landsfiskalerna å indragningsstat. Samma gällde uppenbarligen även de nytillkomna »mera kvalificerade» arbetsuppgifterna eftersom dessa icke berörde häradsskrivare å indragningsstat. Påståendet att förändringen i fråga om inkomstläge var av helt annan storleksordning för häradsskrivare än för landsfiskal motsvaras slutligen icke heller av fakta, vilket lätt bevisas av följande. En häradsskrivares fasta lön med tjänstgöringspengar utgjorde 3 600 kronor. (Se statens offentliga utredningar 1945:27, sid. 325. För landsfiskal utgjorde före 1941 lön, tjänstgöringspengar och förvaltningsbidrag 3 500 kronor. Undersökes därefter häradsskrivarnas behållna sportelinkomster framgår av nyss åberopade offentliga utredning, sid. 327—329 (de fem första raderna å inkomster och de fem första raderna å utgifterna) att minst 89 av samtliga 119 häradsskrivare icke hade större behållnen inkomst av sportler än 4 000 kronor, vilket betyder att sagda häradsskrivares hela behållnen inkomst av tjänsten var allenast 7 600 kronor (härvid har bortsetts från dyrtidstillägg för såväl häradsskrivare som landsfiskaler). Även om nu hänsyn tages till att sportelinkomsten för landsfiskalerna statistiskt sett var lägre än för häradsskrivare så utjämnas detta därigenom att landsfiskalerna hade rätt till privat förvärvsarbete, vilket häradsskrivarna aldrig kunde utföra i brist på tid. Om man därefter bortser från de största fögderierna och de största landsfiskalsdistrikten med deras speciellt höga sportelinkomster så framgår av den gjorda jämförelsen att i stort sett huvudparten av landsfiskaler och häradsskrivare voro varandra i inkomstläge ungefärligen jämställda. Därav framgår att icke heller »förändrade inkomstlägen kan anföras som skäl för den olika behandlingen av landsfiskaler och häradsskrivare i fråga om sportelvederlag. Vi tillåta oss ifrågasätta om verkliga anledningen i stället var att kronan fann sportelgottgörelse vara påkallad av skälighet och rättvisa samt tidigare tillämpad och hävdvunnen praxis.

Kronan har jämväl inlagit den ståndpunkten att alla landsfiskaler, även de som varit i tjänst, på grund av 1917 års avlöningsvillkor varit pliktiga att när som helst finna sig i sportelindragning utan gottgörelse. Vi våga draga i tvivelsmål att 1917 års riksdag och dåvarande regering avsett att 1917 års avlöningsvillkor skulle erhålla denna extrema tolkning. Hade verkliga avsikten med ifrågavarande lönevillkor varit den nu påstådda skulle ju detta hava inneburit att kronan genom ett enkelt regeringsbeslut redan omedelbart efter ingången av år 1918 kunnat beröva hela landsfiskalskåren genom sportelindragning så stor del av befattningshavarnas sammanlagda löne förmåner att kåren återförts till en lönenivå, som plötsligt blivit *lägre* än för kronolänsmännen år 1917. Om något sådant varit

1917 års riksdags verkliga avsikt hade 1917 års löneförbättring i själva verket varit en illusion. Att 1917 års riksdag på fullt allvar skulle hava åsyftat något sådant våga vi för vår del anse som otänkbart. Mot kronans hittillsvarande ståndpunkt i denna del synes också tala att varje ny löneroglering, åtminstone för landsfiskalerna, hittills avsetts att vara en löneförbättring. Det sistnämnda skulle tydligen helt bortelimineras om en större del av löneförmånerna utan vidare kunde borttagas.

Då vidare Kungl. Statskontoret i sitt den 7 december 1942 avgivna utlåtande fann sig böra avstyrka statstjänstemannanämndens framställning skedde detta med den motiveringen bl. a. »att i de fall, då ersättning för förlorade sportler tidigare utgått till vissa befattningshavare så torde i dylika fall borttagandet av sportlerna hava inneburit ett kraftigt ingrepp i befattningshavarnas ekonomi», vilket statskontoret förmenade icke hava varit förhållandet för landsfiskalerna 1941. Med anledning av detta uttalande önska vi framhålla att eftersom härvid fogade bilaga visar att sportelkompensation regelbundet förekommit vid nyreglering av lön alltsedan 1909 så innebär detta att kronan under senaste fyrtio år konsekvent funnit att sportelindragning utan kompensation inneburit »ett kraftigt ingrepp i befattningshavarnas ekonomi», detta t. o. m. i fråga om landsfiskaler som efter 1941 kvarstodo i tjänst. Det måste således endast hava varit landsfiskalerna å indragnings- och övergångsstat som statskontoret av för oss oförklarlig anledning så att säga hedrat med åsikten att en indragning av sportler till belopp av ända upp till 3 500 kronor per befattningshavare icke utgjorde »ett kraftigt ingrepp i befattningshavarnas ekonomi». En sådan åsikt torde måhända även Eders Kungl. Maj:t finna vara allt för litet överensstämmande med verkligheten.

Man torde också äga betvivla om Kungl. Statskontorets återgivna utsago kan vara tillämpligt på landsstatsreformen 1917 i fråga om då indragna kronofogdar. De vid kungl. prop. 221/1917 fogade bilagorna C och D utvisa vederbörande kronofogdars behållna sportelinkomster för vilka gottgörelse lämnades av kronan. En hel rad kronofogdar redovisa ganska begränsade sportler, i några fall rent blygsamma belopp. Sålunda tillerkändes kronofogden i Konga fögderi 80 kronor, kronofogden i Uppvidinge härads fögderi 70 kronor, kronofogden i Olands fögderi 270 kronor, och mer än 16 % av hela antalet kronofogdar redovisa mindre än 500 kronor i sportler. Då dessa belopp även enligt dåvarande penningevärde knappast kunna betecknas såsom vad Kungl. Statskontoret kallar »ett kraftigt ingrepp i befattningshavarnas ekonomi» synes oss sannolikare att kronan fann dessa befattningshavare av rättvisa och billighet berättigade till vederlag. Så mycket hellre synes då landsfiskalerna å indragnings- och övergångsstat, vars indragna sportler i flera fall uppgick till väsentligt större belopp, kunna åberopa att sportelindragningen innebar ett kraftigt ingrepp i deras ekonomi. Bortsett från det sagda torde knappast med fog kunna påstås att den befattningshavare, vars sportler uppgick till några hundra kronor, var i mindre behov av denna summa än den som hade tusentals kronor i sportelinkomst.

Ytterligare bedja vi få fästa Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på att penningvärdet, sedan indragnings- och övergångslönerna 1941 fastställdes, avsevärt sjunkit och fortfarande sjunker. Sedan år 1941 har ännu en löneroglering för civilstatens befattningshavare, bl. a. landsfiskalerna, ägt rum,

varvid befattningshavare å indragningsstat undantogs. Eftersom våra år 1941 fastställda löner således synes vara för alltid fastlåsta, om ändring ej sker, har följden blivit att vi råkat i allt sämre inkomstläge. Då nu ifrågasvarande befattningshavare vidare befinna sig i hög ålder kunna de icke med tanke på någon framgång tävla med yngre åldersgrupper om arbete i den öppna arbetsmarknaden. Samtliga av oss hava innehaft statstjänsten under flera årtionden, några under mera än trettio år, och torde väl även detta kunna motivera vår framställning. Icke heller synes kronan vara i nämnvärd grad ekonomiskt betjänt av att förvägra ett obetydligt antal efter långvarig tjänst utslitna befattningshavare de vederlagsbelopp, vartill de kunna vara åtminstone moraliskt berättigade.

I kungl. prop. 225/1941, sid. 43, framhåller departementschefen att något särskilt anslag för kostnaderna för indragningsstaten icke behövde beräknas, enär det förutsattes att utgifterna för denna stat skulle belasta förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten. Vi tillåta oss framhålla detta uttalande i händelse detsamma skulle befinnas tillämpligt i fråga om gottgörelse för de indragna sportlerna.

Under återopande av vad här ovan blivit anfört få undertecknade för egen del och å övriga, å indragnings- resp. övergångsstat varande landsfiskalers vägnar värdsamt och underdånigst härigenom hemställa, att Eders Kungl. Maj:t av humanitära skäl måtte till förnyad prövning upptaga frågan om gottgörelse i någon form av statsmedel till vederbörande landsfiskaler för de till kronan år 1941 indragna sportlerna, räknad från den 1 oktober 1941, då sportelindragningen trädde i kraft, till dess befattningshavarna uppnå pensionsåldern. Vi hemställa lika underdånigst att ifrågasvarande avlöningsförbättring måtte så avvägas att vi i lönehänseende bliva jämställda med redan pensionerade landsfiskaler.

Då numera sedan den 1 juli 1947 lika pension utgår till alla landsfiskaler, oavsett om de tillhöra nu gällande eller tidigare lönestat, anhålla vi också att jämväl för landsfiskal, som har pensionsrätt enligt 1907 års civila pensionslag, pensionsåldern måtte bestämmas till 63 år.

Stockholm den 10 april 1948.

Axel Fredricsson
Ljusdal.

Albert Persson
Uppsala.

Anton Johansson
Bergvik.

PM angående löneregleringar.

1909 och 1911. I riksdagens skrivelse nr 2 år 1909 angående indragning av vissa befattningar vid *hovrätterna* samt i riksdagens skrivelse nr 2 år 1911 rörande enahanda förhållanden i *justitierevisionen* stadgades att i stället för sportler, som i sammanhang med löneregleringen indroges, skulle utgå gottgörelse, beräknad efter medeltalet av den inkomst, tjänsteinnehavare kunde anses hava åtnjutit av sålunda indragna sportler under den senast förflutna tid, såvitt möjligt ej understigande fem år, därför denna inkomst kunde utrönas.

1917. Vid indragning av *kronofogdetjänsterna* år 1917 tillerkändes de övertaliga kronofogdarna ersättning för till statsverket indragna sportler med genomsnittliga nettobeloppet under senast förflutna fem år före 1918.

Även de flyttningsskyldiga kronofogdarna erhöles ersättning för sportelinkomsterna i den mån deras inkomster i den nya tjänsten understego sammanlagda beloppet av deras med kronofogdetjänsten förenade förmåner.

1919. Vid införande av avlöningsreglemente för tjänstemän vid *postverket*, *telegrafverket*, *statens järnvägar* och *statens vattenfallsverk* av år 1919 lämnades personliga lönetillägg såsom ersättning för förlorade sportler i den mån den nya avlöningen understeg de gamla avlöningsförmånerna.

(Kungl. proposition 391/1919, s. 115. Departementschefen: »Enligt vad kommittén föreslagit och jag förut tillstyrkt skulle personligt lönetillägg kunna tillerkännas tjänsteman, som med tillämpning av de nya avlöningsbestämmelserna eller genom bortfallande av vissa ersättningar och sportler skulle lida minskning i inkomster av sin tjänst.» Erforderliga detaljbestämmelser utfärdades med riksdagens medgivande och detta synes hava skett genom Kungl. breven den 16.4.1920 och 19.6.1920.)

1925. Vid 1925 års lönereglering för länsstyrelserna bestämdes att personliga lönetillägg skulle utgå till *landssekreterare* och *landskamrerare* i den mån de nya avlöningarna komme att medföra inkomstminskning, varvid lönetillägget i varje särskilt fall begränsades till 5 400 kronor för år.

1929. Vid 1929 års lönereglering för *bergsstaten* erhöles bergmästare genom placering i lönegrupp B 29 ersättning för förlorade sportler (expeditionslösen), vilka indroges till statsverket.

(Kungl. proposition 161/1929, s. 106 [löneregleringskommitténs ståndpunkt], s. 107 [besparingssakkunniga], s. 120 [Bergskollegii förslag att placera bergmästarna en lönegrad högre, när bl. a. sportlerna stigit sedan de båda förstnämnda betänkandena avgivits], s. 127 [departementschefen: samma lönegrad som löneregleringskommittén och de sakkunniga föreslagit ansågs tillräckligt].)

1942. Vid behandling vid 1942 års riksdag av frågan om lönereglering för *härads hövdingar* beslöts, att övergångsersättning skulle tillkomma härads hövding som genom övergången till ny lönestat komme att lida löne- minskning. Övergångsersättning finge dock icke överstiga 10 000 kronor för år.

1945. Enligt den lönerreglering, som för *lantbruksingenjörernas* del genomfördes vid 1945 års riksdag, tillerkändes även dessa tjänstemän övergångsersättning för genom övergången inträffad minskning i tidigare åtnjuten inkomst av avlöning i lantbruksingenjörsbefattningen jämte ersättning enligt lantbruksingenjörstaxa för utförda förrättningar.

1946. Vid 1946 års lönerreglering för *häradsskrivare* beviljades övergångsersättning för mistade inkomster av tjänsten (sportler). Gottgörelse för indragna sportler beviljades även de häradsskrivare som vid löneregleringen överfördes å övergångsstat och indragningsstat.

1947. Vid 1947 års lönerreglering för *distriktslantmätare* tillerkändes de lantmätare, som överfördes å indragningsstat, gottgörelse för till staten indragna sportler.

(Kungl. proposition 210/1947, s. 47, där föredragande statsrådet bl. a. anförde: »Såsom utredningen framhållit bör ordinarie distriktslantmätare, som icke erhåller ordinarie befattning inom den nya distriktsorganisationen, uppföras å indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet. Härvid bör sådan befattningshavare komma i åtnjutande av lön, ålderstillägg samt halvt dyrtids- och kristillägg ävensom viss ersättning för mistade sportelinkomster.»)

1940 och 1941. Vid 1940/1941 års lönerreglering för *landsfiskaler* erhöles till den nya distriktsorganisationen överförda befattningshavarna gottgörelse för mistade sportelinkomster därigenom att de placerades i så hög lönegrad att den nya lönen kom att inkludera ersättning för tidigare med tjänsten förenade sportler.

Endast de 30 å indragnings- och övergångsstat överförda befattningshavarna blevo vid denna lönerreglering undantagna från sportelersättning.

Med sistnämnda undantag synes sportelkompensation vid nyreglering av löner hava varit regelbundet iakttagen sedan 1909 såväl beträffande befattningshavare som kvarstått i tjänstgöring som ock för befattningshavare, vilka såsom övertaliga överförts å indragningsstat eller övergångsstat.